

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Strategisk miljøvurdering Natura 2000-plan 2022-2027

Ejby Ådal og omliggende kystskrænter
Natura 2000-område nr. 145
Habitatområde H128

November 2021

Udgiver: Miljøstyrelsen

Redaktion: Miljøstyrelsen Sjælland.

Forsidefoto:

Udsigt over Ejby Ådal og Flækkebakke

Fotograf: Mogens Holmen

ISBN: 978-87-7564-847-4

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027	4
1.1 Ikke teknisk resumé.....	4
1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	5
1.2.1 Anden lovgivning	5
1.2.2 Andre relevante planer	6
1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul-alternativ	7
1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen.....	7
1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet	9
1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed.....	9
1.4.2 Befolkningen	9
1.4.3 Menneskets sundhed	10
1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer	10
1.4.5 Materielle goder og kulturarv	10
1.4.6 Landskab.....	12
1.4.7 Arter	12
1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater	12
1.5 Eksisterende miljøproblemer	12
1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området	13
1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	13
1.7 Planens indvirkning på miljøet.....	13
1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet	16
1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	16
1.10 Overvågning	19

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2022-2027

Den enkelte Natura 2000-plan er ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021 om miljøvurderinger af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) underlagt krav om miljøvurdering. SMV rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 4.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem kommunale og andre ansvarlige myndigheders handleplaner, der har fokus på forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Natura 2000-område nr. 145 Ejby Ådal og omliggende kystskrænter er udpeget som habitatområde nr. 128 Ejby Ådal og omliggende kystskrænter.

Natura 2000-området er ikke placeret nær den danske grænse, og er hverken biologisk eller geografisk forbundet med områder, herunder Natura 2000-områder, i udlandet.

Udpegningsgrundlaget indeholder ikke trækfugle eller arter, som bevæger sig på tværs af landegrænser. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen består af tiltag til gavn for områdets terrestriske naturtyper og tilknyttede arter. Det er bl.a. indsatser til sikring af hensigtsmæssig naturpleje samt indsatser, der skal søge at skabe større sammenhæng og robusthed i områdets natur ved at sikre større driftsenheder. Dette er indsatser, der udelukkende vurderes at kunne påvirke lokalt. Det vurderes derfor, at planen ikke har grænseoverskridende påvirkning.

1.1 Ikke teknisk resumé

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter, fugle og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området på sigt opnår gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur, fugle og arter, der findes i området, og Natura 2000-planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Natura 2000-planen for området beskriver et program for en plejeindsats, som skal medvirke til at sikre eksisterende beskyttede naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget. En realisering af indsatsprogrammet forventes ligeledes at have en positiv effekt for den øvrige natur og arter, der findes i området, herunder den §3-natur, der ikke er omfattet af habitatnatur.

Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen har fokus på at skabe større sammenhæng og robusthed i naturen og sikre en mere naturlig dynamik i områderne fx ved at sikre fastholdelse af pleje, og store sammenhængende driftsenheder. Dette kan ske gennem eksisterende og kommende tilskudsordninger vedr. plejeindsatser. Indsatserne forventes at nedbringe truslen om tilgroning af naturtyper og levesteder samt medvirke til at bekæmpe invasive arter. De forventes også at bidrage til at skabe mulighed for mere spændende naturoplevelser.

Natura 2000-planens gennemførelse vurderes at complimentere og understøtte de eksisterende fredninger og andre igangværende plejeforanstaltninger i Natura 2000-området.

1.2 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte Natura 2000-område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse i planperioden 2022-2027. Målsætningerne består af overordnede målsætninger for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området findes følgende overordnede målsætninger i forslag til Natura 2000-planen.

Naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget skal bidrage til at opnå gunstig bevaringsstatus på biogeografisk niveau. Målet er:

- At ådalens og kyststrækningernes mosaik af overdrev, kildevæld, rigkær og strandvolde sikres bl.a. som levested for skæv vindelsnegl.
- At områdets naturtyper med stærk ugunstig bevaringsstatus som overdrev (6120, 6210 og 6230), tidvis våd eng (6410), rigkær (7230) og kildevæld (7220) sikres. Rigkær prioriteres højt og sikres lysåbne.
- At områdets økologiske integritet sikres i form af en for naturtyperne hensigtsmæssig hydrologi og drift/pleje, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. Den økologiske integritet i området sikres derudover ved god vandkvalitet gennem reduceret tilførsel af næringsstoffer og miljøfarlige stoffer, hvilket reguleres gennem vandområdeplanerne.

1.2.1 Anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne. Det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er bundet af planens målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, kan der følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte Natura 2000-planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

1.2.2 Andre relevante planer

Anden generations Natura 2000-planer for 2016-2021 blev vedtaget i april 2016, og de opfølgende kommunale handleplaner blev endeligt vedtaget i foråret 2017.

Første generations Natura 2000-planer (2010-2015) fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag. Disse indsatser blev fastholdt og videreført i anden generations Natura 2000-planer (2016-2021). I tredje generation Natura 2000-planer igangsættes nye indsatser med særlig fokus på fortsat pleje til sikring af beskyttede naturtyper, fugle og arter, sikring af naturlig dynamik og større sammenhængende arealer fx udlægning af arealer til urørt skov, udtagning af lavbundsjord og ved at sikre en mere hensigtsmæssig hydrologi.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne, som er en del af 1. generations Natura 2000-planer, er gældende fra 2010 til udgangen af 2021 og at der i forbindelse med udarbejdelse af tredje generations Natura 2000-planer, også vil ske en revision af den del af Natura 2000-planerne, som omfatter fredsskovpligtige arealer.

Vandområdeplaner og EU's havstrategi

N145 er beliggende i vandområdedistrikt Sjælland. Vandområdets økologiske og kemiske tilstand fremgår af vandområdeplanen for området.

For de Natura 2000-områder som også er omfattet af en vandområdeplan og Danmarks Havstrategi, er målsætninger og retningslinjer for indsatser om vandkvalitet, næringsstoffer, miljøfremmede stoffer, hydrologi og fysiske forhold samlet i vandområdeplanen og/eller i basisanalysen med tilhørende indsatskatalog og havstrategien. Disse mål og indsatser vil bidrage til at forbedre vandmiljøet og vandkvaliteten i Natura 2000-områderne og understøtte Natura 2000-planens målsætninger.

Landsplandirektiver og kommuneplaner

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. I henhold til Bekendtgørelse om planlægning nr. 1157 af 1. juli 2020, må kommuneplaner ikke stride mod en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs § 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3, eller stride mod en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove. Af redegørelsen til planforslag, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendig for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal jf. bekendtgørelse om administration af planloven i forbindelse med internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, indgå en vurdering af planforslagets virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger.

Klimasikring

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. De enkelte kommuner har udarbejdet en klimatilpasningsplan. En vurdering af samspillet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen

forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen.

Kommunal klimatilpasningsplan

Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

Natur- og Biodiversitetspakke

I december 2020 blev der indgået aftale om Natur- og biodiversitetspakken, som har til formål at fremme natur og biodiversitet i Danmark og bidrage til at bremse naturens tilbagegang. Natur- og biodiversitetspakken skal gennemføres i perioden 2021-2024. Med Natur- og Biodiversitetspakken er der bl.a. afsat midler til udpegningsgrundlaget for nationalparker, udlægning af urørt skov, forbedring af havmiljøet og udarbejdelse af strategi for forvaltning af truede arter.

Det fremgår af Lov om nationalparker, at ansøger, i forbindelse med ansøgningsfasen til etablering af nationalparken, skal udarbejde en projektbeskrivelse for etablering af nationalparken, samt en forvaltningsplan for området. Planen skal tage højde for internationale naturbeskyttelseshensyn, herunder skal det fremgå af redegørelsen, om forvaltningsplanens gennemførelse er afhængig af tilladelser, godkendelser eller dispensationer ligesom der skal indgå en beskrivelse af nuværende status for naturen i området. Forvaltningsplanen er tiltænkt at skulle sikre en vildere naturforvaltning, bl.a. i Natura 2000-områder. Det fremgår i den forbindelse af lov om nationalparker, at det forudsættes, at den vildere naturforvaltning er i overensstemmelse med bevaringsmålsætninger i Natura 2000-planen for berørte områder.

Forbud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af §3-arealer

Pr. 1. juli 2022 træder et forbud mod sprøjtning, gødskning og omlægning af § 3-arealer i kraft. Forbuddet vil gælde alle arealer, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, stk. 2 og 3 og vil i praksis hovedsageligt have betydning for ferske enge og strandenge, hvor der i dag kan være en lovlig drift med sprøjtning, gødskning og/eller omlægning. For de øvrige § 3-beskyttede naturarealer gælder der som udgangspunkt allerede et sådant forbud. En delmængde af de § 3 strandenge kan også være kortlagt som habitatnatur, mens de ferske enge ikke har en tilsvarende habitatnaturtype. Lovændringen forventes at have en gavnlig synergieffekt på Natura 2000-områderne, herunder evt. fugle og arter på udpegningsgrundlaget, samt de kortlagte habitatnaturtyper, både i form af en direkte effekt på de kortlagte strandenge og indirekte ved at mindske eventuel randpåvirkning.

1.3 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nulalternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

1.3.1 Nuværende naturtilstand jf. basisanalysen

Naturtilstanden for de lysåbne naturtyper er høj-god på 80 % af arealet, mens resten har moderat-ringe naturtilstand. Den overvejende gode naturtilstand skyldes, at der kun er få arealer med forekomster af invasive arter samt at området generelt har naturlig hydrologi og ingen påvirkning fra nærliggende dyrkede arealer.

Størstedelen af arealet med kalkoverdrev (6210) har høj-god naturtilstand, som følge af kontinuerlig afgræsning. Naturtypen har generelt et højt artsindhold i området. En mindre del har moderat naturtilstand, og der er registreret forholdsvis høj græs/urtevegetation og/eller vedplantedække. Arealet med ringe naturtilstand, er uden pleje, og med massiv vedplantetilgroning og tilgroning af høje græsser og urter.

Lidt over 1/3 af arealet med rigkær (7230) har høj naturtilstand, mens størstedelen af naturtypen har moderat naturtilstand. Rigkærene i moderat naturtilstand er præget af høje urter og græsser, stedvis vedplantetilgroning og manglende pleje.

Størstedelen af arealet med kildevæld (7220) har god naturtilstand med lavt, artsrigt vegetationsdække på de afgræssede dele. En mindre del har moderat naturtilstand, og de er præget af høje græsser og urter og er uden pleje.

Områdets strandvolde med flerårig vegetation (1220) har god naturtilstand. Dette skyldes bl.a., at der ikke er registreret invasive arter.

Arealerne med tørt kalksandsoverdrev (6120) har god naturtilstand, på trods af tilgroning med vedplanter og invasive arter på kystlokaliteten.

Arealet med tidvis våd eng (6410) har god naturtilstand.

Arealet med surt overdrev (6230) har høj naturtilstand idet afgræsning opretholder en for naturtypen optimal struktur og et højt artsindhold.

Der er i området kortlagt 0,8 ha elle- og askeskov (91E0). Der er under 1 stort træ pr. hektar, 1-5 stående døde træer pr. hektar og under 1 stykke liggende dødt ved pr. hektar. Jf. seneste artikel 17-afrapportering til EU om habitatnaturtypernes tilstand, mangler der generelt dødt ved og store træer i skovhabitattypen.

I dette Natura 2000-område er der kortlagt 770 m vandløb med vandplanter (3260) i Ejby Å.

Skæv vindelsnegl er to gange i perioden 2012-2020 fundet talrigt på to lokaliteter i området. Den er fundet i ådalens rigkær samt i kildevæld ved foden af kystskrænten ud for Kyndeløse. I en tidligere periode (2005-2007) blev den ligeledes fundet talrigt på begge lokaliteter. Skæv vindelsnegl vurderes at være stabilt forekommende i Natura 2000-området. Jf. DCE's NOVANA-afrapportering er skæv vindelsnegl i den seneste NOVANA-periode fra 2012-2017 fragmenteret udbredt i den kontinentale region, hvor de typisk er karakteriseret ved relativt ringe bestandstætheder. Det er ikke muligt at vurdere udviklingen i bestandstørrelsen.

En række naturtyper og levesteder for arter og fugle, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre naturtyper og levesteder i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for 3. planperiode realiseres, er der risiko for, at den gode naturtilstand på en stor andel af naturarealerne med kalkoverdrev ikke fastholdes. Der er ligeledes risiko for, at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på fx rigkær, da der er behov for en fremadrettet indsats mod opvækst af vedplanter og høje urter, samt sikring af hensigtsmæssig drift generelt. Der er ligeledes risiko for, at områdets bestande af skæv vindelsnegl ikke sikres, og at bevaringsstatus for arten forringes på biogeografisk niveau. Hvis planens indsats om sikring af større driftsenheder udebliver, er der ligeledes risiko for, at den positive effekt på områdets §3-natur, der ikke er omfattet af habitatnatur, vil udeblive.

Manglende realisering af indsatser som urørt skov eller skovnaturtypebevarende drift og pleje vil yderligere kunne betyde, at flere strukturer, der understøtter biodiversitet i skov, så som flere store træer og mere dødt ved, ikke sikres eller skabes til gavn for skovnaturtypen elle- og askesump og de tilknyttede arter.

Hvis ikke indsatsprogrammet i planen for tredje planperiode realiseres, er der risiko for at den biologiske mangfoldighed i området generelt stagnerer. Dette kan for befolkningen betyde, at de ikke får adgang til naturområder af højere kvalitet, samt at de rekreative aktiviteter, som f.eks. motion, kan blive mindre attraktive, og dermed udebliver den positive effekt på befolkningens sundhed.

1.4 Den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentligt berørt af Natura 2000-planen.

1.4.1 Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og den biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. En realisering af Natura 2000-planens indsatsprogram forventes at bidrage til at sikre naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området, samt generelt at bidrage til at sikre andre naturtyper og arter, der findes i området. Hermed forventes Natura 2000-planerne også at bidrage til at opnå biodiversitetskonventionens mål om at bevare den biologiske mangfoldighed, ligesom planen forventes at bidrage til at sikre levesteder for arter, der er beskyttet i medfør af generelle fredningsbestemmelser.

Natura 2000-planen indeholder indsatser til opretholdelse og etablering af græsning eller andre ekstensive driftsformer på de lysåbne naturtyper i Natura 2000-området. Dette vil modvirke tilgroning med høje urter og vedplanter, og sikre at vegetationen i højere grad præges af naturtype-karakteristiske arter samt andre planter og dyr, der trives med relativ lav og åben urtevegetation. Det vil generelt forbedre tilstanden af lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget som rigkær (7230) samt forbedre levesteder for skæv vindelsnegl, samt opretholde den gode tilstand af fx kalkoverdrev (6210). Ligesom planens indsats om sikring af større driftsenheder og dermed skabelse af naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur samtidig vil sikre den § 3-beskyttede natur i området. Dette vurderes også at gælde for den del af områdets § 3-beskyttede mose og overdrev, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen. Denne udvikling vil også kunne gavne arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for området. Det gælder fx bilag II-arten sumpvindelsnegl, der er fundet i området, men som endnu ikke er på områdets udpegningsgrundlag, bilag IV-arten markfirben, de fredede arter grenet edderkopurt, sumphullæbe, majgøgeurt og tyndakset gøgeurt, samt de sjældne arter skov-kløver, knopnelle, nikkende kobjælde og mat potentil.

Planens indsatser med enten at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje eller at udlægge urørt skov kan være til gavn for naturtypen elle- og askesump (91E0) og de tilknyttede arter.

1.4.2 Befolkningen

Natura 2000-område N145 Ejby Ådal med omliggende kystskrænter er beliggende i Lejre Kommune, der har et indbyggertal på 28.173.

Natura 2000-planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for den rekreative udnyttelse af området, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift eller hegning på arealerne.

Indsatsprogrammet vil samtidig give befolkningen mulighed for mere spændende naturoplevelser.

En mulig indsats om udlægning af urørt skov vil potentielt og i et mindre område kunne medføre ændringer i adgangen, idet tilgængeligheden kan blive besværliggjort af eksempelvis mere vådbund, væltede træer og eventuelle hegninger.

Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af urørt skov, vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og handleplanmyndigheden.

Der er offentlig adgang til størstedelen af området. Natura 2000-planen indebærer ikke ændring af offentlighedens adgang til området.

1.4.3 Menneskets sundhed

Mange Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter fx vandring og badning, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på længere sigt, hvilket kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer vil kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed.

Dette Natura 2000-område benyttes flittigt til rekreative formål. Der er etableret stisystemer og informationsstandere i området samt lavet naturfoldere. Kendskab til naturen og dens værdier medvirker til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne.

Det vurderes således, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men at planen vil bidrage positivt til menneskers sundhed. Sikringen af den beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.

1.4.4 Jordbund, vand, luft og klimatiske faktorer

Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring og sikring af de beskyttede naturtyper og arter hverken har indflydelse på jordbunden, vandkvaliteten, luftkvaliteten eller de klimatiske faktorer.

1.4.5 Materielle goder og kulturarv

Natura 2000-planens indsatser vil ikke påvirke materielle goder negativt, da indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger.

Natura 2000-planens indsatser omfatter pleje af naturtyper, hvilket potentielt kan påvirke adgangen til og kvaliteten af kulturarv eller områder, som har betydning for lokalbefolkningen. Planens

indsatser berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker eller andre menneskeskabte værdier, herunder den arkitektoniske og arkæologiske arv.

1.4.6 Landskab

Natura 2000-området er primært karakteriseret ved ådalens og kyststrækningernes varierede landskab med stejle overdrevsskrænter ned til kær- og vældarealer i bunden af ådalen og ved foden af kystskrænten. Kalkoverdrev udgør hovedparten af de tørre arealer i området, og dominerer kystskrænterne med de karakteristiske "fårestier", skrænterne i selve ådalen samt de små, grusede knolde i bunden af ådalen. Disse overdrev rummer en usædvanlig artsrig flora med en lang række sjældne arter. I bunden af ådalen omkring Ejby Å findes naturtypen rigkær og ved foden af skrænterne langs kysten findes flere steder fine kildevæld.

Sikring og forbedring af naturgrundlaget ved naturplejetiltag vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges. Planen med dens indsatser vil kunne påvirke landskabet, hvis der fx foretages rydninger af opvækst på lysåben natur, så landskabet fremstår mere lysåbent og kystskrænterne mere markante.

1.4.7 Arter

Natura 2000-planens påvirkning af arter er behandlet under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".

1.4.8 Fredninger, fredede områder og vildtreservater

Natura 2000-området er omfattet af en arealfredning, med næsten identisk afgrænsning. Den har til formål at beskytte de markante kystskrænter og ådalen, samt at beskytte og pleje landskabet og den unikke flora.

Natura 2000-planen indeholder indsatser, som kan påvirke områdets habitatnaturtyper og dermed områdets flora positivt.

1.5 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000-planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser.

Tilgroning:

De væsentligste registrerede trusler mod de lysåbne naturtyper er tilgroning med høj græs/urtevegetation på en del af områdets tidvis våd eng, kildevæld, rigkær og kalkoverdrev. En mindre del af de to sidstnævnte naturtyper er desuden truet af tilgroning med vedplanter.

Tilgroning med høje urter, græsser og vedplanter forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den lavtvoksende og artsrige naturtype-karakteristiske vegetation erstattes af en mere artsfattig vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrencestærke arter.

Invasive arter:

Invasive arter er en trussel på en del af arealet med tørt kalksandsoverdrev, og er registreret i mindre omfang på kalkoverdrev og kildevæld.

Invasive plantearter er ikke-hjemmehørende arter, der fortrænger naturlig vegetation. Forekomst af invasive arter er en trussel, fordi arterne breder sig hurtigt og udkonkurrerer de arter, der er karakteristiske for naturtyperne. Invasive arter er særlig et problem i kyst- og klitnaturtyperne samt på hederne.

1.5.1 Planens påvirkning af truslerne i området

I dette afsnit redegøres der for, om planen, med dens indsatser, potentielt vurderes at forværre eller afhjælpe ovennævnte trusler.

Natura 2000-planen indeholder indsatser om etablering og fastholdelse af pleje på de lysåbne naturtyper, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur. Disse indsatser forventes at nedbringe truslen om tilgroning og ligeledes medvirke til at bekæmpe de invasive arter inden for Natura 2000-området, samt sikre og forbedre levesteder for skæv vindelsnegl, som er en del af områdets udpegningsgrundlag.

Planen indeholder desuden en specifik indsats om bekæmpelse af invasive arter, for at imødegå truslen mod tørt kalksandsoverdrev.

1.6 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU- lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 28 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr. 119 af 26. januar 2017 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne for tredje planperiode.

1.7 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet evt. forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af kulstofholdige lavbundsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovbekendtgørelse nr. 1976 af 27. oktober 2021, bilag 4.

Der er indledningsvist i den strategiske miljøvurdering redegjort for planens indvirkning på miljøet over landegrænser.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		<p>Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen.</p> <p>I Natura 2000-område N145, Ejby Ådal og omliggende kystskrænter, vil planen medvirke til at sikre græsning eller andre ekstensive driftsformer på de lysåbne naturtyper i området. Dette vil generelt forbedre tilstanden af lysåbne naturtyper på udpegningsgrundlaget som rigkær (7230) samt forbedre levesteder for skæv vindelsnegl, samt opretholde den gode tilstand af fx kalkoverdrev (6210). Herved skabes bedre betingelser for naturtype-karakteristiske arter samt andre tilknyttede planter og dyr. Realisering af planens indsats om sikring af større driftsenheder vil øge den naturmæssige robusthed og sammenhæng i områdets lysåbne natur og vil samtidig sikre den § 3-beskyttede natur i området. Dette vurderes også at gælde for den del af områdets § 3-beskyttede mose og overdrev, der ikke er omfattet af Natura 2000-planen. Planen vil ligeledes medvirke til at sikre levesteder for bilag II-arten sumpvindelsnegl, bilag IV-arten markfirben, de fredede arter grenet edderkopurt, sumphullæbe, majgøgeurt og tyndakset gøgeurt, samt de sjældne arter skovkløver, knopnelleke, nikkende kobjælde og mat potentil.</p> <p>Realisering af planens indsatser med enten at sikre en skovnaturtypebevarende drift og pleje eller udlægning urørt skov kan være til gavn for naturtypen elle- og askesump (91E0) og de tilknyttede arter.</p>
Befolkningen	X		<p>Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur kan have betydning for den rekreative udnyttelse af området, idet der kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats, som fx vil kunne medføre en ændret drift eller hegning på arealerne.</p> <p>Udlægning af urørt skov vil potentielt kunne medføre ændringer i adgangen til et mindre område, idet tilgængeligheden kan blive</p>

			<p>besværliggjort af eksempelvis mere vådbund, væltede træer og eventuelle hegninger.</p> <p>Planen vurderes at bidrage til at sikre og forbedre naturgrundlaget, hvilket giver mulighed for mere spændende naturoplevelser.</p> <p>Pleje af eksisterende natur og udlægning af urørt skov, vil ske efter aftaler mellem lodsejeren og handleplanmyndigheden.</p> <p>Der er offentlig adgang til størstedelen af området, og Natura 2000-planen indebærer ikke ændringer for offentlighedens adgang.</p>
Menneskers sundhed	X		<p>Planen medvirker til at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på længere sigt, hvilket kun potentielt, undtagelsesvist og på mindre arealer vil kunne hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Naturområder af god-høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området og dermed menneskers sundhed.</p> <p>Det vurderes, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, men at planen vil bidrage positivt til menneskers sundhed. Sikringen af den beskyttede natur vurderes i øvrigt ikke at have en sundhedsmæssig effekt.</p>
Jordbund		X	<p>Det vurderes, at planens indsatser for forbedring og sikring af de beskyttede naturtyper og arter ikke påvirker jordbund, idet indsatserne ikke omfatter tiltag som vil kunne bevirke, at stoffer eller andet materiale vil kunne påvirke jordbunden, ligesom der ikke vil blive gravet i jordbunden.</p>
Vand		X	<p>Det vurderes, at planens indsatser for forbedring og sikring af de beskyttede naturtyper og arter ikke påvirker vandkvaliteten eller -mængden.</p>
Luft		X	<p>Det vurderes, at planens indsatser for forbedring og sikring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten, fordi indsatserne ikke medfører emission af stoffer til luften.</p>
Klimatiske faktorer		X	<p>Det vurderes, at planens indsatser for forbedring og sikring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil påvirke klimatiske faktorer.</p>

Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder, idet realisering af indsatsprogrammet ikke berører ejendomme eller andre værdier for den brede befolkning eller lokalbefolkninger.
Landskab	X		Det vurderes, at sikring og forbedring af naturgrundlaget som følge af planens indsats med pleje og rydning af tilgroning i lysåbne naturtyper vil kunne øge landskabsværdien i området, idet et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og synliggøres.
Kulturarv, herunder kirker, arkitektonisk arv og arkæologisk arv.		X	Planens indsatser berører ikke områder omkring kirker, mindesmærker eller andre menneskeskabte værdier, hvorfor planen ikke vurderes at påvirke kulturarven, herunder den arkitektoniske og arkæologiske arv.
Arter	X		Der henvises til vurdering under "Flora, fauna og biologisk mangfoldighed".
Fredninger, Bekendtgørelsesfredninger og vildtreservater	X		Indsatsprogrammet i Natura 2000-planen for området vurderes ikke at stride imod områdets fredning, som har til formål at sikre landskabet og den unikke flora. Natura 2000-planen forventes at bidrage til dette.
Kumulative effekter	X		Natura 2000-planens formål er at sikre og forbedre naturkvaliteten af naturtyper og levesteder for arter på områdets udpegningsgrundlag. En realisering af planens indsatsprogram kan medvirke til en kumulativ positiv påvirkning i samspil med konkrete projekter.

Tabel 1. Gennemgang af planens indvirkning på en række miljøforhold.

1.8 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår modstridende naturinteresser henvises til Natura 2000-planens afsnit 3.3. Se i øvrigt afsnit om grundlag for prioriteringer nedenfor.

Natura 2000-planen har fokus på sikring eller forbedring af den eksisterende udpegede natur i området. Planens indsatser vil potentielt kunne resultere i ændringer i områdets tilgængelighed for befolkningen. Indsatser om pleje af eksisterende natur vil ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram.

1.9 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Natura 2000-planerne udarbejdes som følge af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære udarbejdelse af hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner, relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler. I Danmark udarbejdes Natura 2000-planer, som angiver overordnede og konkrete mål for lokaliteterne, indsatsprogram med retningslinjer og evt. mulighed for prioritere mellem forskellige naturtyper og levesteder for arter på udpegningsgrundlaget ved realisering af indsatsprogrammet.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem frivillige og lokale indsatser. Natura 2000-planen udarbejdes på baggrund af en basisanalyse, der bl.a. præsenterer data, redegør for relevante trusler og naturtilstanden. Natura 2000-planen danner efterfølgende grundlag for udarbejdelsen af en Natura 2000-handleplan. Natura 2000-handleplanen udarbejdes af kommunale og andre ansvarlige myndigheder, og har fokus på de forventede forvaltningsindsatser og initiativer, fordeling af indsatser mellem ansvarlige myndigheder og tidsfølgen for gennemførelsen af indsatserne.

Der kan således ikke i forbindelse med Natura 2000-plan foretage en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da Natura 2000-planer ikke fastlægger hvor den konkrete indsats skal gennemføres. Miljøvurderingen er gennemført ud fra tilgængelig viden, bl.a. de oplysninger der fremgår af basisanalysen, udkast til Natura 2000-planen og det nationale overvågningsprogram, NOVANA.

I de seneste basisanalyser (offentliggjort juni 2020) redegøres der for relevante trusler, og dermed at der fortsat er behov for indsatser for at sikres den nuværende naturtilstand og på sigt opfylde habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål. I tredje planperiode (2022-2027) er der fokus på at sikre mere naturlige processer og naturens robusthed bl.a. i form af sammenhængende arealer, udlæg af urørt skov og udtag af kulstofholdige lavbundsjord. Derudover er der fokus på sikring af den eksisterende natur og levesteder bl.a. ved at fortsætte plejen af plejekrævende arealer, bekæmpe invasive arter, afsøge behovet for at udlægge forstyrrelsesfrie zoner og afsøge behovet for fiskeriregulering.

For denne Natura 2000-plan planlægges en lang række indsatser for at sikre de overordnede målsætninger. Overvejelserne har ført til, at der i Natura 2000-planen for N145 planlægges gennemført flere generelle indsatser for at sikre de lysåbne naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje, og der arbejdes på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur. Disse tiltag har bl.a. til hensigt at imødegå tilgroningstrusler. Der arbejdes desuden for at sikre egnede levesteder for områdets arter herunder sikre levestederne mod tilgroning.

Herudover indeholder Natura 2000-planen en specifik indsats med udlægning af urørt skov, der giver mulighed for at sikre mere dødt ved og skabe mere diversitet i skovnaturtypen samt sikre skovlevende arter.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype, fugl eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper, fugle eller arter. For området er der foretaget følgende valg:

I Natura 2000-planen prioriteres genopretning og udvidelse af rigkær højere end bevarelse af ung elle- og askeskov, der er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne naturtyper. Dette gælder ung tilgroningsskov, men ikke ældre veletableret elle- og askeskov. Rydning af skovnaturtyper med henblik på genskabelse af lysåbne naturtyper kan ske under forudsætning af, at det samlede areal af skovnaturtypen opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

1.10 Overvågning

Resultatet af Natura 2000-indsatsen i forhold til udpegningsgrundlag og naturtilstanden bliver fulgt op på gennem det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark bevaringsstatus vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen bygger på kortlægningsdata og udgør det nuværende vidensgrundlag om status for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Basisanalysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art, fugl og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

Resume

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2022-2027 for Ejby Ådal og omliggende kystskrænter (nr. 145). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøstyrelsen
Tolderlundsvej 5
5000 Odense C

www.mst.dk